

*Мазурик Р. В.,**кандидат юридичних наук,
здобувач наукового ступеня доктора юридичних наук
Університету митної справи та фінансів*

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОБЛАСНИХ ПРОКУРАТУР УКРАЇНИ

Анотація. У науковій публікації аналізується система методів дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України. Запропоновано авторське тлумачення понять «методологія» та «метод наукового пізнання». Зазначається, що в процесі дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України необхідно застосовувати органічне поєднання філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження.

Обґрунтовано, що з метою проведення змістовного та ефективного дослідження зазначеної тематики доцільно використовувати закони та прийоми діалектики (єдності та боротьби протилежностей, переходу кількісних змін в якісні, «заперечення заперечення»), історико-правовий метод, прийоми логічного методу (аналіз, синтез, дедукція та індукція), термінологічний метод (лінгвістичний, термінологічного аналізу, операціоналізації понять), метод юридичної догматики (формально-юридичний метод) як різновид аксіоматичного методу, методи порівняльного правознавства (компаративістики), системний та структурно-функціональний методи, методи юридичної статистики та моделювання, соціологічний метод (опитування (анкетування), експертних оцінок, спостереження), логіко-юридичний. Висвітлено сутність і значення кожного методу наукового пізнання загалом і в контексті дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України зокрема.

Доведено, що методи наукового пізнання необхідно застосовувати не окремо один від одного, а в органічному взаємозв'язку, що дасть змогу ґрунтовніше вивчити предмет дослідження та сформулювати конкретні пропозиції щодо перспективних напрямів удосконалення національного законодавства та юридичної практики у сфері прокуратури.

Перспективність подальшого дослідження цієї тематики зумовлена необхідністю удосконалення методології сучасної юридичної науки та визначення оптимальних способів та прийомів наукового пошуку в доктрині адміністративного права.

Ключові слова: методологія дослідження, прокуратура, метод пізнання, система, адміністративно-правові засади, обласна прокуратура, органи прокуратури, законодавство, принципи, міжнародно-правові засади, удосконалення.

Постановка проблеми. Дослідження правових явищ та процесів має ґрунтуватись на перевірній часом методології наукового пізнання, яка включає останні досягнення юридичної доктрини, а також здобутки інших гуманітарних та природознавчих наук. Правова система та інститути держави є над-

будовою над економічним та соціальним фундаментом, який утворюють взаємопов'язані суспільні відносини, тому дослідження державних і правових інститутів не може відбуватись відособлено, без урахування змін у соціально-економічному житті суспільства. Особливе значення правильний вибір методів дослідження має для наукового аналізу правоохоронної системи, а саме особливостей організації та діяльності органів кримінальної юстиції, серед яких ключову роль відіграють органи прокуратури. Діяльність органів кримінальної юстиції загалом та органів прокуратури зокрема є найбільш чутливою для громадянського суспільства та його нормального розвитку, адже саме від професіоналізму та чіткої організації роботи правоохоронних органів залежить рівень реалізації та захисту прав і свобод громадян, ефективна протидія та запобігання злочинності, захист національних інтересів та безпеки. У цьому контексті важливим стало прийняття Закону України № 113-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури», яким було розпочато чергову реформу органів прокуратури. Реформування передбачає реорганізацію органів прокуратури, створення нової кримінальної політики та запровадження нових стандартів діяльності прокурорів. Метою цієї реформи визначено створення ефективної прокуратури, яка мала б авторитет у суспільства, в якій буде престижно працювати завдяки можливостям для справедливого кар'єрного зростання та професійного розвитку.

Для досягнення зазначеної мети чинна влада, як законодавча, так і виконавча, має активізувати нормотворчу діяльність, спрямовану на вдосконалення роботи системи органів прокуратури. Основою для нормотворчої роботи є розробка юридичної доктрини, яка акумулює накопичений досвід правового регулювання певних суспільних відносин у зарубіжних країнах та в національній ретроспективі, формулюючи обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення чинного та формування перспективного законодавства.

Вищевикладене зумовлює необхідність і доцільність дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності прокуратури України. Важливою передумовою такого дослідження є визначення методологічного підґрунтя (методів пізнання), яке забезпечить виконання поставлених завдань та досягнення мети наукового дослідження.

Методологію дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності органів прокуратури висвітлювали у своїх працях такі відомі науковці, як В. Авер'янов, О. Бандурка, В. Бевзенко, М. Віхляєв, Н. Губерська, С. Гуса-

ров, Р. Калюжний, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, О. Кузьменко, В. Курило, Д. Лук'янець, Д. Лученко, П. Лютиков, Р. Мельник, О. Миколенко, Н. Нижник, Д. Приймаченко, Ю. Севрук, С. Стеценко, В. Сухонос, М. Тищенко, Н. Холодицький, Ю. Шемшученко, А. Школик та інші.

Окремі публікації методології дослідження в юридичній науці загалом та адміністративному праві зокрема присвятили О. Ганьба, В. Мірошниченко «Особливості сучасної методології правових наукових досліджень» [1], А. Благодарний «Методологія дослідження правової регламентації адміністративно-юрисдикційної діяльності правоохоронних органів» [2], М. Кельман «Методологія сучасного правознавства: становлення та основні напрями розвитку» [3], Н. Кушакова-Костицька «Методологічні проблеми сучасних правових досліджень: об'єктивна необхідність чи суб'єктивна формальність» [4].

Попри наявність значної кількості наукових праць за цією тематикою досі не сформульовано уніфікованого підходу до визначення системи методів наукового пізнання, які доцільно було б використовувати під час дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності органів прокуратури загалом та обласних прокуратур зокрема. Окреслене питання залишається дискусійним і потребує вирішення.

Метою статті є визначення системи методів наукового пізнання, які може бути використано під час дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі поняття «методологія» тлумачать по-різному: як вчення про методи пізнання та перетворення дійсності [5, с. 691–692]; як галузь знань, що вивчає засоби, передумови та принципи організації теоретико-пізнавальної і практично-перетворювальної діяльності [6, с. 36].

П. Рабінович під методологію юридичної науки пропонує розуміти систему підходів і способів наукового дослідження, теоретичні засади їх використання в процесі вивчення державно-правових явищ [7, с. 618].

На думку Д.І. Голосніченко, методологія дослідження в юридичній науці – «це не простий набір певних основоположних понять та категорій, не просто сукупність прийомів і методів. Це більш ємне поняття. Методологія є теоретичним обґрунтуванням доцільності застосування відповідних підходів і способів, які використовуються для проведення певного теоретико-юридичного дослідження, а також дібрана на науковій основі для означеної мети система прийомів і способів, тобто відповідних методів» [8, с. 10].

Враховуючи вищевикладене, під методологією дослідження варто розуміти сукупність методів (прийомів, способів, підходів та процедур), що використовуються у процесі наукового дослідження для виконання завдань та досягнення поставленої мети дослідження, а також теоретичне обґрунтування застосування того чи іншого методу (системи органічно поєднаних методів) для певного теоретико-юридичного дослідження.

Основним елементом методології дослідження є метод наукового пізнання, що є сукупністю способів і прийомів наукового пізнання, які спрямовані на виконання поставлених завдань, досягнення мети дослідження.

Необхідно зазначити, що в науці адміністративного права та процесу немає єдиної концепції щодо системи методів, які доцільно використовувати під час проведення наукових

досліджень. Для вивчення адміністративно-правових засад організації та діяльності прокуратури М. Якимчук застосовує такі методи наукового пізнання: діалектичний, історичний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, структурно-функціональний, соціологічний, аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, узагальнення, метод системного та спеціального аналізу [9, с. 8–9]. Водночас М. Бурбика вважає, що для ґрунтовного дослідження питань, пов'язаних з організацією та діяльністю органів прокуратури, необхідно застосовувати такі наукові методи: діалектичний, логічний, історичний, порівняльно-правовий, системно-структурний, статистичний, соціологічний (опитування, анкетування) і метод документального аналізу [10, с. 5–6]. Вивчаючи адміністративно-правові засади організації та діяльності прокуратури, вважає С. Кулинич, доцільно використовувати загальнонаукові методи пізнання об'єктивної дійсності, зокрема: логічний, порівняльно-правовий, системно-структурний, соціологічний (опитування, анкетування), статистичний метод і метод документального аналізу [11, с. 5]. У своєму дослідженні Т. Мироненко використовує історико-правовий, системно-структурний, порівняльно-правовий, соціологічний (опитування, анкетування) методи й методи аналізу та синтезу [12, с. 6]; О. Анпілогов використовує такі методи наукового пізнання, як логіко-семантичний, історико-правовий, порівняльно-правовий, логіко-семантичний, компаративний, а також методи класифікації, групування, правового моделювання та документального аналізу [13, с. 6]. Дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності прокуратури, на думку Д. Добровольського, неможливе без використання загальнофілософських, загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: діалектичного, історико-правового, порівняльно-правового, спеціально-юридичного, статистичного, конкретно-соціологічного методів [14, с. 7]. Вивчення діяльності прокуратури, стверджує О. Мартинюк, неможливе без використання таких методів: історико-правового, статистичного, формально-догматичного, нормативно-аналітичного, системно-структурного та структурно-логічного [15, с. 13–14]; А. Тогобіцька-Громова, досліджуючи адміністративно-правові засади організації та діяльності прокуратури, використовувала діалектичний, системно-структурний, порівняльно-правовий, формально-логічний, логіко-юридичний, логіко-семантичний методи і метод компаративного аналізу [16, с. 19].

Отже, методологія дослідження складається з трьох рівнів методів: філософських (фундаментальних), загальнонаукових та конкретно-наукових. На філософському рівні методології фундаментальними є методи діалектики та метафізики, також виокремлюють методи ідеалізації, формалізації, сходження від абстрактного до конкретного й аксіоматичний метод.

Метод діалектики передбачає дослідження явищ і процесів в їх динамічному розвитку, взаємодії з іншими явищами та процесами. Одним із постулатів діалектики є вираз: «Все тече, все рухається, все змінюється, не можна увійти в одну і ту ж саму річку двічі». Метод діалектики включає в себе закон єдності та боротьби протилежностей, закон переходу кількісних змін у якісні та прийом «заперечення заперечення». Так, у процесі дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності органів прокуратури на регіональному рівні необхідно враховувати єдність системи всіх органів кримінальної юстиції, адже кожен суб'єкт владних повноважень

є представником держави, публічної адміністрації. Публічному інтересу, який реалізується в діяльності органів прокуратури, часто протистоять приватні інтереси фізичних та юридичних осіб, проте завданням прокуратури є захист публічних інтересів суспільства та держави. Мистецтвом професійної діяльності прокурора є досягнення оптимального балансу між зазначеними протилежними інтересами, забезпечення соціального компромісу, який полягає в дотриманні принципів верховенства права та законності усіма учасниками правовідносин, чим забезпечується правопорядок та належний рівень захисту прав і свобод людини.

Закон переходу кількісних змін в якісні найбільш ярко проявляється в діяльності органів прокуратури, в процесі реалізації передбачених Конституцією України функцій прокуратури. Кількість направлених до суду обвинувальних актів, цивільних позовів щодо захисту інтересів держави в суді, кількість розглянутих та задоволених звернень та скарг громадян трансформуються в якісні показники стану правопорядку (зниження рівня злочинності та корупції), дотримання режиму законності та рівня довіри громадян до правоохоронних органів загалом та органів прокуратури зокрема.

Приєм «заперечення заперечення» також необхідно активно застосовувати в процесі дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності прокуратури на регіональному рівні. Наприклад, спочатку дослідник заперечує доцільність реформування певних підрозділів обласної прокуратури, але потім аргументовано спростовує обґрунтування первинного заперечення та доводить необхідність відповідних реформаційних процесів.

Діалектичний метод дає змогу обґрунтувати процеси об'єктивної дійсності, причинно-наслідкові зв'язки, а також суперечність між змістом і формою, сутністю та явищем. Зазначений метод сприяє розумінню об'єктивної дійсності, враховуючи досвід, отриманий у процесі пізнавальної діяльності. Цей фундаментальний філософський метод є основоположним та зумовлює правильне застосування інших загальнонаукових методів (історичного (історико-правового), термінологічного (лінгвістичного, термінологічного аналізу, операціоналізації понять), порівняльно-правового, системно-структурного, статистичного й методу моделювання) та конкретно-наукових методів (соціологічного (опитування, анкетування, експертних оцінок), логіко-юридичного, порівняння, методів аналізу й синтезу, індукції та дедукції) в їхній єдності та взаємозв'язку. Він може бути використаний шляхом пізнання загальних категорій управлінської діяльності, адміністративно-правових засад організації та діяльності правоохоронних органів, зокрема прокуратури, в їх єдності.

До загальнофілософських методів дослідження варто також зарахувати принципи об'єктивності та історизму. Перший вимагає використовувати в процесі дослідження лише перевірені факти та дані, наприклад, репрезентативні результати соціологічних досліджень, дані офіційної статистики тощо. Другий вимагає від дослідника враховувати ті історичні умови, в яких приймалися певні нормативні акти, фактори, які на той час впливали на волю суб'єкта нормотворчої діяльності.

До загальнонаукових методів дослідження належать: системний та структурно-функціональний методи, прийоми логічного методу (аналіз, синтез, дедукція та індукція), прийоми соціологічного методу (анкетування, опитування, соці-

альний експеримент, спостереження, експертні оцінки), метод порівняння, аксіоматичний та термінологічний методи.

Системно-структурний метод передбачає послідовне комплексне дослідження сутності конкретного явища як цілісної, ієрархічної, структурованої системи (множинності взаємопов'язаних елементів), вивчення окремих її частин (елементів) і визначення їхньої ролі (функцій) у системі. Цей метод може бути використано під час дослідження системи конституційних і законодавчих основ адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України. Зокрема, системний метод дає змогу здійснити систематизацію міжнародно-правових актів та актів національного законодавства, норми яких регулюють питання організації та діяльності обласних прокуратур. Структурно-функціональний метод дозволяє детально дослідити структуру органів прокуратури та функції кожного з підрозділів.

Прийоми логічного методу – аналіз і синтез взаємопов'язані, їх застосовують з огляду на тему, мету та завдання наукового дослідження як для поверхневого, так і для поглибленого вивчення сутності конкретного явища (предмета). Аналіз полягає в розділенні певного явища на частини (елементи, ознаки), а синтез – в об'єднанні окремих частин (елементів, ознак) в єдине ціле. Зазначені методи можуть бути використані у взаємозв'язку під час вивчення всіх проблемних питань, що стосуються адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України.

Метод індукції полягає у формулюванні загального висновку шляхом вивчення окремих частин (елементів, ознак) певного явища (предмета, процесу). Цей метод може бути застосовано для формулювання як проміжних, так і узагальненого висновків здійсненого дослідження.

Метод дедукції полягає у формулюванні конкретного висновку щодо окремої частини (елемента, ознаки) системи шляхом вивчення загальних ознак цієї системи. Зазначений метод у дослідженні адміністративно-правових засад організації та діяльності регіональних (обласних) прокуратур може бути використано під час визначення методів управління органами прокуратури на обласному рівні шляхом вивчення управлінської діяльності загалом і формулювання пропозицій з удосконалення адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності органів прокуратури в процесі вивчення міжнародно-правових засад цієї діяльності. Прийоми логічного методу дадуть змогу також провести змістовний аналіз особливостей реалізації передбачених Конституцією України функцій прокуратури на регіональному рівні, виявити проблемні питання та синтезувати пропозиції щодо шляхів їх вирішення.

Соціологічний метод (опитування, анкетування, експертних оцінок) полягає у вивченні предмета дослідження та його зв'язків з іншими елементами соціального світу. Основними формами застосування соціологічного методу є опитування, анкетування, використання експертних оцінок. Опитування та анкетування проводять в усній та письмовій формі відповідно, вони дають змогу отримати необхідну для дослідження інформацію від респондентів з огляду на їхні позиції та досвід. Метод експертних оцінок дає змогу на підставі проведеного опитування чи анкетування й отриманих результатів визначити кількісні та якісні показники дослідження і здійснити інтерпретацію їхнього змісту. Соціологічний метод, зокрема, доцільно використовувати шляхом анкетування працівників органів про-

куратури України стосовно питань адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України й методів управління органами прокуратури загалом. Результати анкетування підлягатимуть аналізу за допомогою методу експертних оцінок, що дасть змогу визначити доцільність внесення конкретних змін і доповнень у чинні нормативно-правові акти, що регламентують адміністративну діяльність обласних прокуратур. Крім того, прийоми соціологічного методу дадуть змогу виявити реальне ставлення громадян України до органів прокуратури, рівень довіри до прокурорів у всіх регіонах держави, різних соціальних групах та вікових категоріях.

Метод порівняння дозволяє здійснити порівняльний аналіз діяльності органів прокуратури на різних рівнях та ефективності взаємодії з іншими органами кримінальної юстиції України (порівнюючи показники роботи та правові засоби її здійснення).

Термінологічний метод (лінгвістичний, термінологічного аналізу, операціоналізації понять) передбачає вивчення понятійного апарату конкретної галузі права, науки, теорії тощо шляхом визначення термінів та понять за допомогою тлумачних та професійних словників, уточнення або формування нового змісту, з огляду на родові та видові спільні й відмінні ознаки. Зазначений метод може бути використано під час визначення, тлумачення, дослідження термінів і понять, що запропоновані науковцями чи містяться в тлумачних словниках і стосуються теми дослідження, а також відповідно до основних принципів термінологічного методу (розмірність, відсутність тавтології, чіткість, однозначність) утворювати нові або доповнювати вже наявні поняття чи терміни.

До спеціально-юридичних методів дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур варто віднести: метод юридичної догматики (формально-юридичний метод) як різновид аксіоматичного методу, історико-правовий метод, методи порівняльного правознавства (компаративістики), методи юридичної логіки та статистики, а також метод юридичного моделювання.

Метод юридичної догматики дає змогу виявити ті правові аксіоми, які є фундаментальними та непорушними в діяльності органів прокуратури: принципи права та положення Конституції України, прецеденти Європейського суду з прав людини та положення ратифікованих Верховною Радою України міжнародних договорів.

Історичний (історико-правовий) метод використовується для дослідження генези будь-якого явища, зокрема правового, що дає змогу пізнати його історію (виникнення, становлення та розвиток) та використати отриманий досвід для формування пропозицій щодо його вдосконалення. Зазначений метод дає змогу дослідити виникнення, формування та розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності з метою виявлення внутрішніх та зовнішніх зв'язків, закономірностей, суперечностей. Цей метод може бути використано під час вивчення історіографії дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних (регіональних) прокуратур України. Крім того, історико-правовий метод дає змогу дослідити історію становлення та розвитку органів прокуратури загалом та на регіональному рівні, виокремити позитивний історичний досвід адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності органів прокуратури з метою його використання в сучасній юридичній практиці.

Методологія порівняльного правознавства в процесі дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур дає змогу дослідити та запозичити найкращий позитивний досвід адміністративно-правового регулювання організації та діяльності прокуратур на регіональному рівні в зарубіжних країнах.

Порівняльно-правовий метод дає змогу встановлювати спільні та відмінні найсуттєвіші елементи (ознаки) будь-яких явищ (предметів), зокрема правових, а також визначити елементи (ознаки), що притаманні всім об'єктам дослідження, шляхом порівняння об'єктивно спільних рис. Під час дослідження окреслений метод може бути використано для порівняння міжнародно-правових і національно-правових засад організації та діяльності обласних (регіональних) прокуратур, а також адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних (регіональних) прокуратур у країнах Західної Європи, Північної та Південної Америки, Далекого та Близького Сходу та в Україні. Варто зазначити, що запозичення позитивного зарубіжного досвіду та його впровадження в національну юридичну практику необхідно здійснювати з урахуванням правосвідомості та правової культури громадян України, національних правових традицій та звичаїв.

Логіко-юридичний метод полягає у вивченні змісту правових норм, з'ясуванні закономірностей дії права шляхом застосування правил юридичної логіки. Зазначений метод може бути використано під час дослідження чинних законодавчих актів, що забезпечують організацію та діяльність обласних прокуратур України, з приводу дотримання правил законодавчої техніки, правильності викладу змісту норм у статтях конкретного нормативного акта та їх правозастосування.

Статистичний метод дає змогу визначити кількісні показники певного явища. Застосування методу юридичної статистики дозволяє виявити реальні результати реалізації передбачених Конституцією України функцій прокуратури, тенденції щодо підвищення ефективності або проблемні аспекти діяльності прокурорів. Проте у сфері управління органами прокуратури слід відходити від практики змагання за «кращі» показники в роботі територіальних підрозділів, адже основним критерієм ефективності роботи органів прокуратури є реальне зниження рівня злочинності в регіоні та зростання рівня довіри громадян до органів прокуратури та системи органів кримінальної юстиції загалом.

Метод моделювання полягає у вивченні внутрішніх і зовнішніх зв'язків об'єкта, процесів та явищ, які не підлягають безпосередньому вивченню, визначенні їхніх суттєвих ознак за допомогою створення моделі (уявної системи, яка відображає об'єкт дослідження, вивчення якої дасть змогу утворити нову інформацію про об'єкт, явище чи процес). Цей метод може бути використаний під час дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України для формування пропозицій з удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності обласних прокуратур України. Таким чином, метод юридичного моделювання призначений для формування інноваційних правових конструкцій та формування на їх основі конкретних пропозицій щодо внесення змін до чинного національного законодавства та підготовки перспективних нормативних актів у сфері правового регулювання прокурорської діяльності.

Під час дослідження необхідно використовувати методи наукового пізнання системно, тобто у взаємозв'язку з іншими методами, що уможливить ґрунтовніше та глибше дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України, виконання поставлених завдань і досягнення мети дослідження. Запропонована система методів не є вичерпною, і в процесі виконання поставлених завдань для досягнення мети наукового дослідження доцільно застосовувати й інші методи наукового пізнання.

Висновки. Проведений аналіз методології дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних (регіональних) прокуратур України дає змогу сформулювати висновок про те, що вивчення будь-якого явища неможливе без визначення системи методів наукового пізнання, що становлять методологічне підґрунтя, основу майбутнього наукового дослідження. Під методологією дослідження варто розуміти сукупність методів (приймів, способів, підходів та процедур), що використовуються у процесі наукового дослідження для виконання завдань та досягнення поставленої мети дослідження, а також теоретичне обґрунтування застосування того чи іншого методу (системи органічно поєднаних методів) для певного теоретико-юридичного дослідження.

Методи наукового пізнання, які може бути використано під час здійснення аналізу конкретної тематики, вибирають залежно від предмета, завдань і мети дослідження. Усі методи систематизовано ієрархічно, з огляду на рівні методології: філософський (фундаментальний), загальнонауковий та конкретно-науковий. На підставі окреслених рівнів методології та наукових позицій щодо визначення системи методів для дослідження адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур України доцільно використовувати такі методи: закони та прийоми діалектики (єдності та боротьби протилежностей, переходу кількісних змін в якісні, «заперечення заперечення»), історико-правовий метод, прийоми логічного методу (аналіз, синтез, дедукція та індукція), термінологічний метод (лінгвістичний, термінологічного аналізу, операціоналізації понять), метод юридичної догматики (формально-юридичний метод) як різновид аксіоматичного методу, методи порівняльного правознавства (компаративістики), системний та структурно-функціональний методи, методи юридичної статистики та моделювання, соціологічний метод (опитування (анкетування), експертних оцінок, спостереження), логіко-юридичний та інші методи дослідження. Водночас окреслені методи необхідно застосовувати не окремо один від одного, а в органічному взаємозв'язку, що дасть змогу досягти в оптимальні терміни ефективних результатів дослідження, а також сформулювати конкретні пропозиції щодо перспективних напрямів удосконалення національного законодавства та юридичної практики у сфері прокурорської діяльності. Перспективність подальшого дослідження цієї тематики зумовлена необхідністю удосконалення методології сучасної юридичної науки та визначення оптимальних способів та прийомів наукового пошуку в доктрині адміністративного права.

Література:

1. Ганьба О.Б., Мірошніченко В.І. Особливості сучасної методології правових наукових досліджень. *Парадигма пізнання: гуманітарні питання*. 2016. № 2 (13). С. 1–13.
2. Благодарний А. Методологія дослідження правової регламентації адміністративно-юрисдикційної діяльності правоох-

- ронних органів. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 147–151.
3. Кельман М. Методологія сучасного правознавства: становлення та основні напрями розвитку. *Психологія і суспільство*. 2015. № 4. С. 33–46.
4. Кушакова-Костицька Н.В. Методологічні проблеми сучасних правових досліджень: об'єктивна необхідність чи суб'єктивна формальність. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2013. № 1-2. С. 23–31.
5. Шинкарук В.І. Філософський енциклопедичний словник. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
6. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
7. Рабінович П.М. Методологія юридичної науки. *Юридична енциклопедія: в 6 т. / голова редкол. Ю.С. Шемшученко*. Київ : Вид-во Українська енциклопедія імені М.П. Бажана, 1998–2004. Т. 3: К-М. 2001. 789 с.
8. Голосніченко Д.І. Теорія Повноважень: вітчизняний та зарубіжний досвід їх формування : монографія. Київ : Г.А.М., 2009. 356 с.
9. Якимчук М.К. Організаційно-правові основи управління в органах прокуратури України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Чернівці, 2002. 212 с.
10. Бурбика М.М. Робота з персоналом в органах прокуратури України: організаційно-правові питання : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків, 2007. 191 с.
11. Кулинич С.А. Управлінські процедури в діяльності органів прокуратури України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків, 2007. 191 с.
12. Мироненко Т.С. Організаційно-правові аспекти управління взаємодією органів прокуратури України з громадськістю : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків, 2007. 190 с.
13. Анпілогов О.В. Правове регулювання участі прокурора в адміністративному судочинстві щодо захисту прав та свобод громадянина : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ, 2008. 196 с.
14. Добровольський М.В. Незалежність як засада організації та діяльності органів прокуратури : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура». Одеса, 2016. 195 с.
15. Мартинюк О.Г. Адміністративна діяльність органів прокуратури: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Тернопіль, 2018. 215 с.
16. Тогобіцька-Громова А.А. Керівник в органах прокуратури: адміністративно-правовий статус : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Суми, 2019. 226 с.

Mazuryk R. The system of methods of research of administrative and legal bases of the organization and activity of regional prosecutor's offices of Ukraine

Summary. The scientific publication is devoted to the system of methods of research of administrative and legal bases of the organization and activity of regional prosecutor's offices of Ukraine. The author's interpretation of the concept's "methodology" and "method of scientific knowledge" is offered. It is noted that in the process of studying the administrative and legal principles of organization and activity of regional prosecutor's offices of Ukraine it is necessary to apply an organic combination of philosophical, general scientific and special legal research methods.

It is substantiated that in order to conduct a meaningful and effective study of this topic it is advisable to use the laws and techniques of dialectics (unity and struggle of opposites, the transition from quantitative to qualitative changes, “denial of negation”), historical method, means of logical method (analysis, synthesis, deduction and induction), terminological method (linguistic, terminological analysis, operationalization of concepts), method of legal dogmatics (formal-legal method) as a kind of axiomatic method, methods of comparative jurisprudence (comparative studies), system and structural-functional methods, methods of legal statistics and modeling, sociological method (survey (questionnaire), expert assessments, observations), logical and legal. The essence and significance of each method of scientific cognition in general and in the context of research of administrative and legal bases of the organization

and activity of regional prosecutor's offices of Ukraine in particular are covered.

It is proved that the methods of scientific knowledge should be applied not separately from each other, but in an organic relationship, which will allow to study the subject more thoroughly and formulate specific proposals for promising areas reform of national legislation and legal practice.

The prospects for further research on this topic are due to the need to improve the methodology of modern legal science and determine the optimal methods and techniques of scientific research in the doctrine of administrative law.

Key words: research methodology, prosecutor’s office, method of cognition, system, administrative and legal principles, regional prosecutor’s office, prosecutor’s offices, legislation, principles, international legal principles, improvement.